

MAANDBERIGT

VAN HET

Nederlandsche Zendinggenootschap.

INHOUD.

HOOFDARTIKEL: *Minahasa, een feestdag voor den zendeling.* — VERSCHIEDEN-
 HEDEN: *Een blik op de binnenlanden van Timor, door W. M. DONSELAAR.* —
 AANWIJZINGEN EN HERINNERINGEN: *Vertrek van Br. J. KRUIJT.*

Celebes (Minahasa).

Een feestdag voor den zendeling.

Wie gevoelt nooit behoefte aan een' feestdag? Hoe goed is het, dat het dikwijls eentonige, alledaagsche leven, met zijn' arbeid, zorgen en moeite nu en dan worde afgewisseld door een' dag van rust en genot. Aan eene wezenlijke behoefte van zijn volk kwam de Allerhoogste te gemoet, door zijn liefderijk bevel om jaarlijks op gezette tijden vroolijk te zijn voor het aangezicht van den Heer, hunnen God. En al leven wij christenen voortdurend in het aangename jaar des Heeren, die behoefte aan feestelijke dagen heeft zich ook in de gemeente door alle eeuwen heen geopenbaard. Het toemen van en de toevloed tot de zendingfeesten in ons vaderland bewijzen mede die behoefte.

Tracht u te verplaatsen in den toestand van onze zendingen, zóó ver verwijderd van het vaderland, hunne betrekkingen, de europesche beschaving, het gemeentelven onder ons, — laat u door hen herinneren de onverschilligheid en tegenwerking, welke zij ondervinden, dan zult gij het alleszins verklaarbaar achten, dat zij vooral behoefte gevoelen aan dagen, waarop zij met hunne gemeenten vroolijk kunnen zijn voor het aangezicht des Heeren.

„Wij zendingen (zoo schrijft onze broeder BROUWER, d.d. Langowan 25 Februari l.l.), „wij zendingen hebben nu en dan eens behoefte aan een' feestdag. Ons leven hier toch is

VERSCHEIDENHEDEN.

Een blik in de binnenlanden van Timor.

In September 1870 werd door den resident van Timor eene commissie gezonden naar de op dit eiland gelegene rijken van Sonnebait en Amfoën, ten einde bemiddelend op te treden in een twist, die sedert geruimen tijd deze beide landen in eene vijandige verhouding tegenover elkander had geplaatst. Het barbaarsche koppensnellen had, aan weërszijden, reeds menig ongelukkig slagtoffer verraderlijk doen vallen.

Van den togt dezer commissie en den uitslag harer bemoeijingen is door haren leider, den Heer J. S. G. GRAMBERG, toen secretaris der residentie Timor, een alleszins lezenswaardig verslag gegeven, dat opgenomen is in het XXXVI^{ste} of laatste deel der verhandelingen van het „Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen“.

De commissie meende hare zending als gelukt te mogen beschouwen, toen de oorlogvoerende partijen zich verbonden den strijd te staken, en voortaan in vrede met elkander te zullen leven. De overeenkomst, door partijen geteekend en bezworen, was van den volgende inhoud:

Art. 1. De radja van Sonnebait en de radja van Amfoën met hunne fettors verbinden zich bij deze plegtig om den oorlog te eindigen, en beloven onder eede om voortaan den vrede te zullen bewaren.

Art. 2. Zij nemen aan, zooveel in hun vermogen is, het koppensnellen tegen te gaan, met dien verstande, dat elk, die bewezen wordt iemand gedood en diens hoofd te hebben afgesneden, gevangen genomen en naar *Koepang* voor den landraad zal gebracht worden.

Art. 3. Ten slotte verbinden genoemde vorsten zich om vergezeld van hunne fettors eenmaal 'sjaars hunne opwachting te *Koepang* te komen maken bij den Resident van Timor.

Aldus bezworen en geteekend voor de commissie van het Nederlandsch indisch gouvernement te *Soengi Lojang (Noi-Niti)* op den 28sten September 1870.

En toen nu behalve deze schriftelijke verbindtenis, die voor de Timorsche vorsten zeker al heel weinig beteekenis had, het verbond ook volgens de inlandsche wijze, en met inachtneming der gewone

gebruiken, bekrachtigd werd, toen, zegt de Heer GRAMBERG konden wij er op rekenen, dat de vrede wel gemeend was."

Hoe weinig nogtans men zich verlaten kan op dergelijke verbindtenissen en verklaringen van een ruw en woest volk, waaronder onze magt zich niet duurzaam doet gelden, dit is ook nu weder door de ervaring bewezen.

Zelfs geen enkele van de drie vermelde artikelen, hoe plegtig ook bezworen en geteekend," is door de betrokken vorsten nagekomen.

Het volgende - een enkel voorbeeld slechts uit velen - moge een blik doen slaan in den betreuenswaardigen toestand van een volk op zoo lagen trap van ontwikkeling staande als de Timorezen.

Niet lang na den gesloten vrede begon op nieuw het plegen van wederzijdsche veediefstallen, en ten gevolge hiervan ving men nu ook wederom aan met het laaghartige en verraderlijke koppensnellen.

Zoo gingen in de maand Maart dezes jaars een viertal mannen van Sonnebait naar het gebied van Amfoän, met het doel om daar koppen te snellen. Zulke koppensnellers trekken soms vele dagen rond, tot dat ze hier of daar de gelegenheid gunstig achten, om hun bloedig voornemen heimelijk te volvoeren.

Op zekeren dag komt dit viertal in een' verwijderden en eenzaam gelegen rijsttuin van *Lélogama* (Amfoän), waar men bezig is het rijpe gewas in te zamelen. In dien rijsttuin staat eene kleine woning tot tijdelijk verblijf. Er bevinden zich daar een paar mannen en eenige vrouwen. De koppensnellers achten thans de gelegenheid niet gunstig tot hun doel. Zij doen zich daarom voor als vrienden. Ten einde allen argwaan te voorkomen, deelen zij zelfs mede van het vleesch van een hert, door hen dien dag onderweg geschoten. Daarna volgen zij schijnbaar hunnen weg, doch leggen zich in de nabijheid in hinderlaag.

Met het vallen van den avond begeeven zich enkele van de niets kwaads vermoedende personen in den tuin naar hunne afgelegene woningen. Alleen één man en vier vrouwen, hieronder eene der vrouwen van den fetor van *Lélogama* zelf, blijven in den tuin overnachten. Eene dier vrouwen heeft een kind bij zich van ongeveer vier jaren, en eene andere haren zuigeling van eenige maanden oud.

Vreedzaam zitten deze allen in de hut bijeen, de moeder met haren zuigeling aan de borst. Daar treden de koppensnellers onverwachts en met groot rumoer den tuin en de woning binnen. Eene der verschrikte vrouwen weet nog haastig te ontkomen, en de eenige man, die bescherming kan verleenen, zijn geweer niet zoo spoedig bij de hand hebbende, redt zich evenzeer met de vlugt.

De arme drie wêerlooze vrouwen worden nu eene gemakkelijke prooi van den wreedaardigen vijand. Het afslaan harer hoofden benevens dat van het vierjarig kind is het werk van een oogenblik. In de haast hebben zij den zuigeling vergeten, dien de moeder aan hare borst hield geklemd, en nu onder het nedergevallene hoofdelooze lijk is blijven liggen.

IJlings spoeden zich nu de moordenaars met hun' bloedigen buit, de hoofden van drie vrouwen en een kind, uit de voeten, om zoo ras mogelijk naar de hunnen te keeren, en daar den triomf van hunne heldendaad onder toejuiching te vieren.

Eerst in den vroegen morgen van den volgenden dag worden door het volk van *Lélogama* de onthalsde lijken in den tuin gevonden, en de zuigeling nog levende aan de borst en onder het lijk zijner moeder.

Dit kind is gespaard gebleven.

Van de zijde van *Lélogama* werd nu wraak genomen; een drietal koppen worden gesneld in het gebied van Sonnebait. De fettor van eerstgenoemd landschap heeft zich tevens over de vijandige handelingen beklaagd van Sonnebait, of eigenlijk van Bakki-Koi, den beruchten fettor van Sonnebait - ter wiens beteugeling ook de militaire expeditie van 1857 plaats vond - en de tusschenkomst van ons bestuur ingeroepen. Amfoän is onze oudste en trouwste bondgenoot op Timor.

En wederom werd nu in de vorige maand, Junij j.l., eene commissie naar de strijdvoerende partijen gezonden, ten einde verzoening en vrede te bewerken. Tot dusverre werd dat goede doel echter nog niet bereikt. De beide Timorsche hoofden hebben zich nogtans bereid verklaard voor den Resident te verschijnen, wanneer ze daartoe worden opgeroepen.

Aan het slot van zijn reisverhaal zegt de Heer GRAMBERG, dat hij bij het hooren van den treurzang bij het tentoongestelde hoofd eens verslagen vijands, zichzelven afvroeg: „Zou dit volk op te leiden zijn tot meerdere ontwikkeling?”

Het bevestigend antwoord, dat onmiddellijk volgde, werd echter even spoedig vervangen door drie eenigszins lastiger vragen:

„Wie zal het doen; wanneer zal het plaats vinden, en op welke wijze zal het moeten geschieden?”

(*Vervolg later*).

W. M. DONSELAAR.